

Sprawozdanie pokonferencyjne

Konferencja naukowa

50-lecie pierwszego rejsu r/v *Profesor Siedlecki* i m/t *Tazar* do Antarktyki 1975/1976 oraz nowe perspektywy polskich badań na Atlantyku

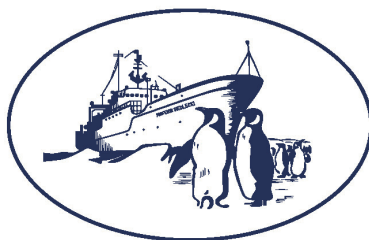
Data: 20–21 listopada 2025 r.

Miejsce: Sopot

Organizator: Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk

Współorganizator: Morski Instytut Rybacki – PIB

Projekt: „HiPO” (FEDR.04.01-IP.01-005/24) w ramach dofinansowania

50—lecie pierwszego rejsu
R/V „Profesor Siedlecki”
i M/T „Tazar” do Antarktyki
1975/1976 oraz nowe
perspektywy polskich
badań na Atlantyku

Organizatorzy

MORSKI
INSTYTUT
RYBACKI
PAŃSTWOWY
INSTYTUT
BADAWCZY

Patronat honorowy

PREZYDENT
MIASTA GDYNI
Aleksandra Rosłonek

Partnerzy

PREZYDENT
MIASTA GDYNI
Aleksandra Rosłonek

Komitet
Badawczy

Fundusze Europejskie
dla Rybackstwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

1. Informacje ogólne

Konferencja naukowa „**50-lecie pierwszego rejsu r/v Profesor Siedlecki i m/t Tazar do Antarktyki 1975/1976 oraz nowe perspektywy polskich badań na Atlantyku**” została zorganizowana w dniach **20–21 listopada 2025 roku** jako wydarzenie o charakterze jubileuszowym, naukowym i strategicznym. Jej celem było jednocześnie upamiętnienie jednego z najważniejszych wydarzeń w historii polskich badań morskich i polarnych oraz stworzenie forum do pogłębionej dyskusji nad przyszłością polskiej obecności badawczej poza Bałtykiem, w szczególności na Atlantyku i w regionach polarnych.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez **Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk** we współpracy z **Morskim Instytutem Rybackim – Państwowym Instytutem Badawczym**, w ramach realizacji projektu „**HiPO**”, dofinansowanego ze środków programu **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Rybactwa 2021–2027 (FEDR.04.01-IP.01-005/24)**. Konferencja wpisująca się bezpośrednio w założenia projektu, którego jednym z kluczowych celów jest wzmocnienie debaty eksperckiej i społecznej na temat roli nauki w kształtowaniu polityk publicznych oraz strategicznych decyzji dotyczących obecności Polski na obszarach morskich poza narodową jurysdykcją.

Zgodnie z założeniami projektowymi, konferencja miała charakter **interdyscyplinarny**, łącząc perspektywy oceanografii, biologii morza, rybołówstwa, geofizyki, badań polarnych oraz zagadnień związanych z infrastrukturą badawczą i polityką naukową. Program wydarzenia został zaprojektowany w taki sposób, aby z jednej strony umożliwić prezentację aktualnych wyników badań naukowych, a z drugiej – stworzyć przestrzeń do refleksji nad długofalowymi wyzwaniami i kierunkami rozwoju polskich badań oceanicznych i polarnych.

Istotnym elementem konferencji było połączenie **perspektywy historycznej z analizą współczesnych i przyszłych potrzeb badawczych**. Wystąpienia poświęcone historii r/v *Profesor Siedlecki* oraz pierwszemu rejsowi antarktycznemu stanowiły punkt wyjścia do dyskusji nad znaczeniem ciągłości badań, roli infrastruktury badawczej oraz kompetencji kadrowych w budowaniu trwałej obecności naukowej Polski na oceanach.

Jednocześnie zaprezentowane zostały koncepcje rozwoju nowej infrastruktury badawczej oraz perspektywy badań w obszarach kluczowych z punktu widzenia interesów naukowych i strategicznych państwa.

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Konferencja realizowała również cele projektu związane z **wymianą wiedzy i doświadczeń, integracją środowiska naukowego** oraz **inicjowaniem potencjalnej współpracy międzyinstytucjonalnej**. Udział przedstawicieli różnych instytucji badawczych, w tym instytutów PAN, państwowych instytutów badawczych oraz środowisk zaangażowanych w badania polarne i oceaniczne, sprzyjał wieloaspektowej dyskusji i konfrontacji różnych punktów widzenia.

Wydarzenie miało charakter **stacjonarny** i było dostępne bezpłatnie dla zarejestrowanych uczestników, zgodnie z zasadami równego dostępu do działań finansowanych ze środków publicznych. Całość obrad została zarejestrowana w formie wideo, co umożliwia dalsze upowszechnianie rezultatów konferencji oraz ich wykorzystanie w działaniach informacyjnych i edukacyjnych realizowanych w ramach projektu.

Konferencja stanowiła tym samym ważny element realizacji celów projektu „HiPO”, łącząc wymiar naukowy, historyczny i strategiczny oraz wzmacniając rolę debaty eksperckiej w kształtowaniu przyszłych kierunków polskich badań morskich i oceanicznych.

Organizatorzy

MORSKI
INSTYTUT
RYBACKI
PAŃSTWOWY
INSTYTUT
BADAWCZY

Patronat honorowy

PREZYDENT
MIASTA GDYNI
Aleksandra Rosiłek

Partnerzy

KOMITET BADAŃ POLARNYCH
Komitet Badań Polarnych

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

2. Program konferencji

Dzień PIERWSZY (CZWARTEK)

20 listopada 2025

Historia

Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy gospodarzem

10:00–11:00 Rejestracja uczestników

11:00–11:15 Powitanie przez Dyrektora MIR-PIB dr. Piotra Margońskiego

Wystąpienie otwierające konferencję poświęcone było przywitaniu uczestników oraz podkreśleniu znaczenia jubileuszu 50-lecia pierwszego rejsu r/v *Profesor Siedlecki* do Antarktyki. Dyrektor MIR-PIB zwrócił uwagę na historyczną rolę statku w rozwoju polskich badań morskich i rybackich oraz na potrzebę kontynuowania obecności badawczej Polski na oceanach.

11:15–11:45 Statek badawczy „Profesor Siedlecki” zarys możliwości

badawczych i krótka historia udziału statku w badaniach

międzynarodowych – prof. Tomasz Linkowski

Prezentacja obejmowała szczegółowy przegląd możliwości badawczych r/v *Profesor Siedlecki* oraz jego udziału w międzynarodowych programach badawczych. Prelegent przedstawił ewolucję wyposażenia statku, zakres realizowanych projektów oraz znaczenie jednostki dla współpracy międzynarodowej.

11:45–12:15 Pierwszy rejs antarktyczny – geneza rejsu, zadania, recepcja –

prof. Stanisław Rakusa-Suszczewski

Wystąpienie miało charakter historyczno-wspomnieniowy. Prelegent omówił okoliczności powstania idei pierwszego rejsu antarktycznego, cele naukowe wyprawy oraz jej odbiór w środowisku krajowym i międzynarodowym.

12:15–12:45 Badania hydroakustyczne i oceanograficzne na r/v Siedlecki –

prof. Zygmunt Klusek

Omówiono rozwój aparatury pomiarowej, metody zbierania danych oraz ich znaczenie dla badań struktury ekosystemów morskich. Podkreślono wkład r/v *Profesor Siedlecki* w rozwój nowoczesnych technik badawczych w oceanografii.

12:45–13:00 Przerwa kawowa

13:00–13:30 Badania rybackie na r/v Siedlecki – dr Zbigniew Karnicki

Wystąpienie dotyczyło wieloletnich badań rybackich realizowanych z wykorzystaniem statku, w tym monitoringu zasobów, oceny stad ryb oraz wsparcia dla zarządzania rybołówstwem.

13:30–14:00 Badania skorupiaków morskich na r/v Siedlecki – dr Anna

Jażdżewska, prof. Krzysztof Jażdżewski

Omówiono znaczenie badań dla poznania bioróżnorodności mórz i oceanów oraz ich wkład w rozwój taksonomii i ekologii morskiej. Wystąpienie podkreślało rolę długofalowych obserwacji prowadzonych z pokładu statku.

14:00–15:30 Panel wspomnień – historie z pierwszej ręki | Recepcja |

Otwarta przestrzeń do rozmów i wspomnień

Panel miał charakter otwartej dyskusji i wymiany wspomnień uczestników pierwszych rejsów oraz

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

osób związanych z historią statku. Uczestnicy dzielili się osobistymi doświadczeniami, anegdotami i refleksjami dotyczącymi pracy na morzu oraz realiów badań sprzed kilkudziesięciu lat. Panel stanowił ważny element integrujący i dokumentujący niematerialne dziedzictwo polskich badań morskich.

Dzień DRUGI (PIĄTEK)

21 listopada 2025

Współczesność

Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk gospodarzem

10:00–10:15 Powitanie przez dyrektora IO PAN prof. Jana Marcina Węśławskiego

Dyrektor IO PAN podkreślił znaczenie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz rolę badań oceanicznych i polarnych w kontekście współczesnych wyzwań środowiskowych i klimatycznych. Zwrócono uwagę na potrzebę długofalowej strategii obecności Polski na oceanach.

10:15–10:45 Statek badawczy „Oceania” – zakres możliwości i badania 1986–2024 – prof. Sławomir Sagan

Prezentowano kluczowe projekty realizowane w latach 1986–2024 oraz rolę statku w badaniach Bałtyku, Atlantyku i obszarów polarnych. Podkreślono znaczenie ciągłości infrastruktury badawczej dla rozwoju nauki.

10:45–11:15 Koncepcja nowego oceanicznego statku badawczego dla Polski – wiceprezes PAN prof. Mirosława Ostrowska

Wystąpienie dotyczyło potrzeby budowy nowoczesnego statku badawczego zdolnego do realizacji interdyscyplinarnych badań oceanicznych. Prelegentka omówiła wymagania techniczne, potencjalne funkcje jednostki oraz jej znaczenie strategiczne dla polskiej nauki i współpracy międzynarodowej.

11:15–11:45 Perspektywy badań na obszarze polskiej koncesji na Grzbiecie Środkowoatlantyckim – prof. Krzysztof Szamalek – Dyrektor PIG-PIB

Prezentacja poświęcona była możliwościom i wyzwaniom badań geologicznych oraz surowcowych na obszarze polskiej koncesji na Grzbiecie Środkowoatlantyckim. Omówiono znaczenie badań dla rozpoznania zasobów oraz dla międzynarodowych zobowiązań Polski.

11:45–12:00 Przerwa kawowa

12:00–12:30 Nowe otwarcie Polskiej Stacji Antarktycznej im. Henryka Arctowskiego – Agnieszka Kruszewska – IBB PAN

Wystąpienie dotyczyło zmian organizacyjnych i badawczych związanych z funkcjonowaniem Polskiej Stacji Antarktycznej.

12.30–13.00 Perspektywy badań geofizycznych na Atlantyku – dr Rafał Junosza-Szaniawski IGF PAN

Prezentacja obejmowała aktualne i planowane badania geofizyczne na Atlantyku, ze szczególnym uwzględnieniem metod badawczych i potencjału poznawczego regionu.

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

13:00–13:30 Perspektywy nowych badań oceanicznych – prof. Monika

Kędra IO PAN

Wystąpienie miało charakter syntetyczny i przyszłościowy. Prelegentka omówiła kierunki rozwoju badań oceanicznych, znaczenie interdyscyplinarności oraz konieczność integracji danych w kontekście zmian klimatycznych i presji antropogenicznej na oceany.

13:30–14:30 Dyskusja & podsumowanie

Końcowa część konferencji poświęcona była podsumowaniu prezentowanych treści oraz dyskusji nad przyszłością polskich badań morskich i oceanicznych. Wskazano na potrzebę strategicznego planowania, inwestycji w infrastrukturę badawczą oraz wzmacniania współpracy krajowej i międzynarodowej

14:30–15:00 Lunch i pożegnanie uczestników

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

3. Plakat konferencyjny

Do pobrania na stronie domowej konferencji:

<https://konferencjasiedleckiego.iopan.pl/konferencjasiedleckiego/materialy.html>

4. Materiały online

Strona internetowa konferencji

👉 <https://konferencjasiedleckiego.iopan.pl/>

Nagrania wideo

Nagrania z konferencji dostępne są na kanale YouTube:

👉 Dzień pierwszy: <https://youtu.be/FXpcn4WznOM?si=YAcLBLeGYjV5b6EA>

👉 Dzień drugi:

<https://www.youtube.com/live/pwiXbid1u38?si=DwYH32GQhZkrl0oN>

👉 Krótka relacja video: <https://youtu.be/iPshRQgEyGU?si=Kh-9MiM-yHvyCFSk>

Galeria zdjęć

<https://old.iopan.pl/Albumy/Siedlecki/index.html>

Materiały do pobrania

Prezentacje uczestników konferencji:

☞ <https://konferencjasiedleckiego.iopan.pl/konferencjasiedleckiego/program.html>

Pozostałe:

<https://konferencjasiedleckiego.iopan.pl/konferencjasiedleckiego/materialy.html>

5. Ankieta pokonferencyjna

Formularz ankiety

Ankieta została przeprowadzona w formie anonimowego formularza online (Google Forms):

☞ <https://forms.gle/gksbbo47ZtM2Z1td8>

6. Statystyki

- Liczba uczestników: 131
- Liczba prelegentów: 13 + 11 prelegentów w panelu wspomnień
- Liczba instytucji reprezentowanych: 21 (w tym emeryci i brak afiliacji)
- Podział uczestników według płci: kobiety: 64, mężczyźni: 67
- Forma uczestnictwa:
 - stacjonarna: 100% uczestników,

W wydarzeniu wzięło udział **131 uczestników**, reprezentujących szerokie spektrum instytucji naukowych, administracyjnych oraz podmiotów pozanaukowych.

Struktura afiliacyjna wskazuje na **dominujący udział instytucji naukowych**. Najliczniej reprezentowaną jednostką był **Instytut Oceanologii PAN** (33

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

osoby; **25,2%**), następnie **Morski Instytut Rybacki – PIB** (29 osób; **22,1%**) oraz **Uniwersytet Gdański** (20 osób; **15,3%**). Istotną grupę stanowili również **emerytowani pracownicy sektora nauki** (17 osób; **13,0%**).

Pozostałe afiliacje miały charakter rozproszony – pojedyncze lub kilkuosobowe reprezentacje obejmowały m.in. inne instytuty PAN, uczelnie wyższe, administrację publiczną, media oraz sektor prywatny, co wskazuje na **zróżnicowany i interdyscyplinarny charakter** spotkania.

Analiza struktury płci wykazała **udział zarówno kobiet, jak i mężczyzn**, bez wyraźnej dominacji jednej z grup, co potwierdza zrównoważony charakter uczestnictwa.

Całościowo dane wskazują, że wydarzenie zgromadziło **liczne i silnie reprezentowane środowisko badawcze**, przy jednoczesnym udziale przedstawicieli innych sektorów istotnych dla dialogu nauka–administracja–praktyka.

Tabela 1. Struktura afiliacyjna uczestników wydarzenia (N = 131)

Afiliacja	Liczba osób	Udział (%)
Instytut Oceanologii PAN	33	25,2
Morski Instytut Rybacki – PIB	29	22,1
Uniwersytet Gdański	20	15,3
Emeryci	17	13,0
Inne	8	6,1
Uniwersytet Łódzki	3	2,3
Instytut Geofizyki PAN	3	2,3
Państwowy Instytut Geologiczny – PIB	3	2,3
Instytut Biochemii i Biofizyki PAN	2	1,5
Politechnika Gdańska	2	1,5
(po 1 osobie – 0,8% każda): Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku; Urząd Miasta Gdynia; Uniwersytet Pomorski w Słupsku; Norbit Poland; IMGW-PIB; 3 City Yachts; Mar Ecol Consulting; MSZ; Meda; Muzeum Miasta Gdyni; Instytut Budownictwa Wodnego PAN	11	8,4

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie dla Rybactwa

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krótką relacją zdjęciową z obu dni konferencji

Organizatorzy

MORSKI
INSTYTUT
RYBACKI
PAŃSTWOWY
INSTYTUT
BADAWCZY

Patronat honorowy

Muzeum
MIASTA GDYNI

PREZYDENT
MIASTA GDYNI
Aleksandra Kosterek

Partnerzy

KOMITET BADAŃ POLARNYCH
PREZYDENTA
MIASTA GDYNI

Komitet
Badań Polarnych

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

7. Opis wystąpień

1. Powitanie – dr Piotr Margoński, Dyrektor MIR-PIB

Wystąpienie otwierające konferencję miało charakter oficjalny i wprowadzający. Dyrektor Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego powitał uczestników konferencji, podkreślając wyjątkowy charakter wydarzenia, jakim było uczczenie 50-lecia pierwszego

rejsu badawczego *r/v Profesor Siedlecki* do Antarktyki. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na historyczne znaczenie tej wyprawy dla rozwoju polskich badań morskich i rybackich oraz dla budowania międzynarodowej pozycji Polski jako kraju prowadzącego badania oceaniczne poza obszarem Bałtyku.

Dyrektor podkreślił, że *r/v Profesor Siedlecki* odegrał kluczową rolę w rozwoju badań zasobów żywych mórz oraz w kształceniu kolejnych pokoleń badaczy i specjalistów związanych z rybołówstwem i oceanografią. Wskazał również na ciągłość tradycji badawczej oraz na potrzebę jej podtrzymywania w obliczu współczesnych wyzwań, takich jak zmiany klimatyczne, presja antropogeniczna na ekosystemy morskie czy rosnące znaczenie badań interdyscyplinarnych.

Wystąpienie zakończyło się podkreśleniem znaczenia współpracy pomiędzy instytutami naukowymi oraz podziękowaniami dla organizatorów, prelegentów i uczestników konferencji za udział w wydarzeniu, które łączy refleksję historyczną z debatą nad przyszłością polskiej obecności naukowej na oceanach.

2. Statek badawczy „Profesor Siedlecki” – zarys możliwości badawczych i historia udziału w badaniach międzynarodowych

prof. Tomasz Linkowski

Prezentacja prof. Tomasza Linkowskiego stanowiła kompleksowy przegląd historii, możliwości technicznych oraz znaczenia *r/v Profesor Siedlecki* jako jednej z najważniejszych jednostek badawczych w historii polskiej oceanografii i badań rybackich. Prelegent przedstawił ewolucję statku od

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

momentu jego wejścia do służby, omawiając kolejne etapy modernizacji wyposażenia badawczego oraz zmieniające się profile realizowanych projektów naukowych.

Szczególną uwagę poświęcono udziałowi r/v *Profesor Siedlecki* w międzynarodowych programach badawczych, zarówno w obszarach polarnych, jak i na otwartym Atlantyku. Prelegent podkreślił znaczenie statku jako platformy umożliwiającej realizację interdyscyplinarnych badań obejmujących oceanografię fizyczną, biologię morza, hydroakustykę oraz badania zasobów rybnych.

Wystąpienie ukazało również rolę statku w budowaniu kompetencji polskich zespołów badawczych oraz w rozwijaniu współpracy międzynarodowej. Prof. Linkowski zwrócił uwagę, że r/v *Profesor Siedlecki* był nie tylko narzędziem badawczym, ale także ważnym elementem infrastruktury naukowej, który umożliwił Polsce trwałą obecność badawczą poza Bałtykiem i przyczynił się do rozwoju krajowej szkoły badań oceanicznych.

3. Pierwszy rejs antarktyczny – geneza, zadania i recepcja

prof. Stanisław Rakusa-Suszczewski

Wystąpienie prof. Stanisława Rakusy-Suszczewskiego miało charakter historyczny i refleksyjny, koncentrując się na genezie pierwszego polskiego rejsu antarktycznego r/v *Profesor Siedlecki* oraz na jego znaczeniu dla rozwoju badań polarnych w Polsce. Prelegent szczegółowo omówił uwarunkowania naukowe, organizacyjne i polityczne, które doprowadziły do realizacji wyprawy w latach 1975/1976.

W prezentacji przedstawiono główne cele naukowe rejsu, w tym badania oceanograficzne, biologiczne oraz obserwacje środowiska Antarktyki, realizowane w warunkach znacznych ograniczeń technologicznych w porównaniu do współczesnych standardów. Prof. Rakusa-Suszczewski zwrócił uwagę na pionierski charakter wyprawy, która wymagała nie tylko przygotowania naukowego, ale także dużej determinacji i elastyczności zespołów badawczych.

Istotnym elementem wystąpienia była analiza recepcji rejsu – zarówno w kraju, jak i za granicą. Podkreślono, że wyprawa spotkała się z dużym

zainteresowaniem środowiska naukowego i przyczyniła się do wzmocnienia pozycji Polski w międzynarodowej społeczności badaczy polarnych. Prezentacja ukazała pierwszy rejs antarktyczny jako punkt zwrotny w historii polskiej obecności naukowej w regionach polarnych.

4. Badania hydroakustyczne i oceanograficzne na r/v *Profesor Siedlecki*

prof. Zygmunt Klusek

Prezentacja prof. Zygmunta Kluska poświęcona była rozwojowi oraz zastosowaniu badań hydroakustycznych i oceanograficznych prowadzonych z pokładu r/v *Profesor Siedlecki*. Prelegent przedstawił ewolucję metod pomiarowych oraz aparatury wykorzystywanej do badań struktury wód morskich, rozkładu organizmów oraz procesów fizycznych zachodzących w oceanach.

Omówiono znaczenie metod hydroakustycznych w badaniach ekosystemów morskich, w szczególności w monitoringu zasobów biologicznych oraz w analizie dynamiki środowiska morskiego. Prof. Klusek wskazał na rolę statku jako platformy umożliwiającej długoterminowe serie pomiarowe, niezbędne do analizy zmian zachodzących w oceanach w skali dekad.

Wystąpienie podkreśliło również wkład r/v *Profesor Siedlecki* w rozwój kompetencji polskich zespołów badawczych oraz w adaptację nowoczesnych metod badawczych do warunków morskich. Prezentacja ukazała znaczenie badań hydroakustycznych i oceanograficznych jako fundamentu współczesnych badań interdyscyplinarnych nad funkcjonowaniem mórz i oceanów.

5. Badania rybackie na r/v *Profesor Siedlecki*

dr Zbigniew Karnicki

Wystąpienie dr. Zbigniewa Karnickiego koncentrowało się na wieloletnich badaniach rybackich prowadzonych z wykorzystaniem r/v *Profesor Siedlecki*. Prelegent przedstawił zakres i znaczenie badań dotyczących

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

oceny zasobów rybnych, struktury stad oraz dynamiki populacji gatunków o znaczeniu gospodarczym.

Omówiono rolę badań naukowych w procesie zarządzania rybołówstwem, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Dr Karnicki podkreślił, że dane pozyskiwane podczas rejsów badawczych stanowiły podstawę do formułowania rekomendacji dotyczących zrównoważonego wykorzystania zasobów morskich oraz do realizacji zobowiązań wynikających z międzynarodowych porozumień.

Prezentacja ukazała r/v *Profesor Siedlecki* jako kluczowe narzędzie umożliwiające prowadzenie rzetelnych badań rybackich na otwartym oceanie. Podkreślono również znaczenie ciągłości badań oraz potrzebę dalszego inwestowania w infrastrukturę badawczą wspierającą racjonalne gospodarowanie zasobami morskimi.

6. Badania skorupiaków morskich na r/v *Profesor Siedlecki*

dr Anna Jażdżewska, prof. Krzysztof Jażdżewski

Prezentacja poświęcona badaniom skorupiaków morskich stanowiła przykład szczegółowych badań biologicznych realizowanych w trakcie rejsów r/v *Profesor Siedlecki*. Prelegenci omówili zakres prowadzonych badań, ich znaczenie dla poznania bioróżnorodności mórz oraz wkład w rozwój wiedzy taksonomicznej i ekologicznej.

Wystąpienie podkreślało znaczenie systematycznych badań fauny morskiej, zwłaszcza w regionach słabo poznanych, takich jak obszary polarne i oceaniczne. Zwrócono uwagę na rolę statku jako platformy umożliwiającej prowadzenie długofalowych obserwacji i zbieranie materiału badawczego o wysokiej wartości naukowej.

Prezentacja ukazała również znaczenie badań skorupiaków w kontekście monitoringu zmian środowiskowych oraz oceny wpływu czynników klimatycznych na ekosystemy morskie. Wystąpienie miało istotny wymiar dokumentacyjny, pokazując wkład polskich naukowców w globalne badania bioróżnorodności oceanów.

7. Panel wspomnień – historii z pierwszej ręki

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Panel wspomnień stanowił istotny element konferencji, uzupełniający część stricte naukową o wymiar osobisty i historyczny. Uczestnicy panelu, w tym osoby bezpośrednio zaangażowane w pierwsze rejsy badawcze, dzielili się swoimi doświadczeniami związanymi z pracą na morzu oraz realiami badań prowadzonych kilkadziesiąt lat temu.

W trakcie panelu przywoływano zarówno wyzwania organizacyjne i techniczne, jak i codzienne aspekty życia na statku badawczym. Opowieści uczestników pozwoliły na lepsze zrozumienie warunków, w jakich realizowane były pionierskie badania oceaniczne i polarne, oraz podkreśliły rolę zespołowej pracy i zaangażowania badaczy.

Panel pełnił również funkcję archiwizacyjną, dokumentując niematerialne dziedzictwo polskich badań morskich. Wystąpienia i dyskusje stanowiły cenne źródło wiedzy historycznej, uzupełniające oficjalne zapisy i publikacje naukowe.

W panelu wystąpili: Juliusz Chojnacki, kap. Ryszard Zapolski, dr Zbigniew Karnicki, Władysława Andrzejewska-Kessler, Maciej Krzeptowski, Wiktor Kołodziejski, Henryk Sobczak, Andrzej Kunicki, Leszek Tanaś, Marek Szulc, Krzysztof Jażdżewski

8. Powitanie – prof. Jan Marcin Węsławski, Dyrektor Instytutu Oceanologii PAN

Wystąpienie prof. Jana Marcina Węsławskiego otwierające drugi dzień konferencji miało charakter wprowadzający i syntetyzujący. Dyrektor Instytutu Oceanologii PAN podkreślił znaczenie kontynuacji dyskusji zapoczątkowanej pierwszego dnia wydarzenia, zwracając uwagę na potrzebę łączenia refleksji historycznej z analizą współczesnych i przyszłych wyzwań stojących przed polską nauką oceaniczną i polarną.

W swoim wystąpieniu prof. Węsławski odniósł się do zmieniającego się kontekstu badań morskich, w tym do rosnącej presji klimatycznej, antropogenicznej oraz geopolitycznej na obszary oceaniczne i polarne. Zaznaczył, że obecność badawcza Polski poza Bałtykiem ma nie tylko wymiar naukowy, ale również strategiczny, związany z udziałem w

Organizatorzy

MORSKI
INSTYTUT
RYBACKI
PAŃSTWOWY
INSTYTUT
BADAWCZY

Patronat honorowy

PREZYDENT
MIASTA GDYNI
Aleksandra Rosiłek

Partnerzy

Instytut
Badawczy
Polarnych

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

międzynarodowych programach badawczych i procesach decyzyjnych dotyczących ochrony mórz i oceanów.

Podkreślono również znaczenie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz roli infrastruktury badawczej jako warunku koniecznego dla prowadzenia nowoczesnych, interdyscyplinarnych badań. Wystąpienie stanowiło merytoryczne wprowadzenie do kolejnych prezentacji poświęconych zarówno istniejącym, jak i planowanym elementom polskiej infrastruktury oceanicznej.

9. Statek badawczy „Oceania” – zakres możliwości i badania 1986–2024

prof. Sławomir Sagan

Prezentacja prof. Sławomira Sagana poświęcona była statkowi badawczemu *r/v Oceania*, który od blisko czterech dekad stanowi kluczowy element polskiej infrastruktury badawczej. Prelegent przedstawił historię jednostki, jej możliwości techniczne oraz zakres badań realizowanych w latach 1986–2024, obejmujących Bałtyk, północny Atlantyk oraz obszary arktyczne.

Wystąpienie szczegółowo omawiało interdyscyplinarny charakter badań prowadzonych z pokładu *Oceanii*, w tym oceanografię fizyczną i chemiczną, biologię morza, badania ekosystemowe oraz monitoring zmian środowiskowych. Podkreślono rolę statku w realizacji długoterminowych serii pomiarowych, kluczowych dla analizy procesów klimatycznych i środowiskowych.

Prezentacja ukazała *Oceanię* jako przykład ciągłości polskiej obecności badawczej na morzu oraz jako platformę umożliwiającą rozwój kompetencji badawczych kolejnych pokoleń naukowców. Prof. Sagan zwrócił również uwagę na ograniczenia wynikające z wieku jednostki, co stanowiło naturalne wprowadzenie do kolejnych wystąpień dotyczących przyszłości infrastruktury badawczej.

10. Koncepcja nowego oceanicznego statku badawczego dla Polski

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

prof. Mirosława Ostrowska, wiceprezes PAN

Wystąpienie prof. Mirosławy Ostrowskiej dotyczyło strategicznej koncepcji budowy nowego oceanicznego statku badawczego dla Polski. Prelegentka przedstawiła argumenty przemawiające za koniecznością inwestycji w nowoczesną jednostkę zdolną do realizacji interdyscyplinarnych badań oceanicznych na światowym poziomie.

Omówiono wymagania techniczne, jakie powinien spełniać nowy statek, w tym zdolność do pracy w trudnych warunkach oceanicznych i polarnych, elastyczność w zakresie prowadzenia różnorodnych badań oraz możliwość integracji nowoczesnych systemów pomiarowych. Podkreślono znaczenie jednostki jako elementu infrastruktury umożliwiającego realizację długoterminowych strategii badawczych.

Prezentacja miała wyraźny wymiar strategiczny, wskazując na rolę nowego statku w budowaniu międzynarodowej pozycji polskiej nauki oraz w zapewnieniu ciągłości badań oceanicznych. Prof. Ostrowska zwróciła uwagę, że brak odpowiedniej infrastruktury może prowadzić do marginalizacji Polski w globalnym obiegu naukowym.

11. Perspektywy badań na obszarze polskiej koncesji na Grzbiecie Środkowoatlantyckim

prof. Krzysztof Szamałek, Dyrektor PIG-PIB

Prezentacja prof. Krzysztofa Szamałka poświęcona była badaniom prowadzonym na obszarze polskiej koncesji na Grzbiecie Środkowoatlantyckim. Prelegent omówił znaczenie tego regionu z punktu widzenia geologii, geofizyki oraz potencjalnych zasobów mineralnych.

Wystąpienie koncentrowało się na możliwościach badawczych oraz wyzwaniach związanych z eksploracją obszarów położonych poza narodową jurysdykcją. Podkreślono rolę badań naukowych jako podstawy do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących ewentualnego wykorzystania zasobów, z uwzględnieniem aspektów środowiskowych i międzynarodowych regulacji prawnych.

Organizatorzy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Prezentacja ukazała badania na Grzbiecie Środkowoatlantyckim jako przykład obszaru, w którym nauka, polityka i gospodarka przenikają się, wymagając kompleksowego i interdyscyplinarnego podejścia. Wystąpienie wpisywało się w szerszą dyskusję dotyczącą roli Polski w badaniach oceanicznych poza Bałtykiem.

12. Nowe otwarcie Polskiej Stacji Antarktycznej im. Henryka Arctowskiego

Agnieszka Kruszewska, IBB PAN

Prezentacja dotyczyła zmian organizacyjnych, infrastrukturalnych i badawczych związanych z funkcjonowaniem Polskiej Stacji Antarktycznej im. Henryka Arctowskiego. Prelegentka przedstawiła aktualny stan stacji oraz plany jej dalszego rozwoju w kontekście współczesnych potrzeb badawczych.

Omówiono nowe kierunki badań realizowanych w Antarktyce, w tym badania biologiczne, ekologiczne i środowiskowe, oraz znaczenie stacji jako platformy do prowadzenia długoterminowych obserwacji zmian klimatycznych. Podkreślono rolę stacji w międzynarodowej sieci badań polarnych oraz znaczenie współpracy międzynarodowej.

Wystąpienie ukazało Polską Stację Antarktyczną jako kluczowy element krajowej infrastruktury badawczej, umożliwiający aktywny udział Polski w globalnych badaniach nad zmianami zachodzącymi w regionach polarnych.

13. Perspektywy badań geofizycznych na Atlantyku

dr Rafał Junosza-Szaniawski, IGF PAN

Prezentacja dr. Rafała Junoszy-Szaniawskiego poświęcona była badaniom geofizycznym prowadzonym na Atlantyku, ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczenia dla poznania struktury litosfery oceanicznej. Prelegent omówił metody badawcze stosowane w geofizyce morskiej oraz potencjał poznawczy regionu atlantyckiego.

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Wystąpienie podkreślało znaczenie badań geofizycznych dla zrozumienia procesów tektonicznych, wulkanicznych oraz dynamiki dna oceanicznego. Zwrócono uwagę na potrzebę dostępu do nowoczesnej infrastruktury badawczej, umożliwiającej realizację zaawansowanych pomiarów w trudnych warunkach oceanicznych.

Prezentacja wpisywała się w szerszą dyskusję dotyczącą roli badań podstawowych jako fundamentu dla dalszych analiz środowiskowych i surowcowych, podkreślając znaczenie geofizyki w badaniach oceanicznych.

14. Perspektywy nowych badań oceanicznych

prof. Monika Kędra, IO PAN

Wystąpienie prof. Moniki Kędry miało charakter podsumowujący i przyszłościowy. Prelegentka omówiła główne kierunki rozwoju współczesnych badań oceanicznych, zwracając uwagę na rosnącą rolę interdyscyplinarności oraz integracji danych pochodzących z różnych źródeł.

Podkreślono znaczenie badań oceanicznych w kontekście zmian klimatycznych, zakwaszenia oceanów, utraty bioróżnorodności oraz presji antropogenicznej. Wystąpienie wskazywało na konieczność łączenia badań biologicznych, fizycznych i chemicznych w celu pełniejszego zrozumienia funkcjonowania ekosystemów morskich.

Prezentacja zakończyła się refleksją nad rolą Polski w międzynarodowych badaniach oceanicznych oraz nad potrzebą długofalowej strategii rozwoju infrastruktury i kadr naukowych.

15. Dyskusja i podsumowanie konferencji

Końcowa część konferencji miała formę otwartej dyskusji, w której uczestnicy odnosili się do zaprezentowanych wystąpień oraz do szerzej rozumianych perspektyw polskich badań morskich i oceanicznych. Dyskusja dotyczyła zarówno kwestii infrastrukturalnych, jak i strategicznych kierunków rozwoju badań.

Organizatorzy

MORSKI
INSTYTUT
RYBACTWY
PAŃSTWOWY
IM. J. COCICH
W GDAŃSKU

Patronat honorowy

MUZEUM
MIASTA GDYNI

PREZYDENT
MIASTA GDYNI
Aleksandra Rosińska

Partnerzy

KOMITET BADAŃ POLARNYCH
Komitet Badań Polarnych

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Podkreślono znaczenie ciągłości obecności badawczej Polski na oceanach oraz potrzebę inwestycji w nowoczesne jednostki badawcze. Wskazano również na konieczność wzmacniania współpracy międzyinstytucjonalnej i międzynarodowej jako warunku skutecznego prowadzenia badań.

Dyskusja stanowiła spójne zwięźczenie konferencji, integrując wątki historyczne, naukowe i przyszłościowe oraz potwierdzając zasadność organizacji tego typu wydarzeń jako forum strategicznej debaty.

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

8. Podsumowanie

Konferencja naukowa **„50-lecie pierwszego rejsu r/v *Profesor Siedlecki* i m/t *Tazar* do Antarktyki 1975/1976 oraz nowe perspektywy polskich badań na Atlantyku”**, która odbyła się w dniach **20–21 listopada 2025 roku**, stanowiła wydarzenie o szczególnym znaczeniu dla środowiska zajmującego się badaniami morskimi i polarnymi w Polsce. Jej wyjątkowy charakter wynikał zarówno z jubileuszowego kontekstu, jak i z ambitnego celu połączenia refleksji nad dorobkiem historycznym z pogłębioną dyskusją nad przyszłością polskiej obecności naukowej poza Bałtykiem.

W trakcie konferencji zaprezentowano szerokie spektrum zagadnień, obejmujących historię polskich badań oceanicznych i polarnych, rozwój infrastruktury badawczej, aktualne wyniki badań naukowych oraz perspektywy dalszego zaangażowania Polski w badania oceaniczne na Atlantyku i w regionach polarnych. Szczególne miejsce zajęły wystąpienia poświęcone r/v *Profesor Siedlecki* oraz pierwszemu rejsowi antarktycznemu, które unaocznily znaczenie pionierskich działań badawczych dla budowania kompetencji naukowych i instytucjonalnych, a także dla międzynarodowej pozycji Polski w obszarze badań morskich.

Istotnym elementem konferencji była prezentacja aktualnych i planowanych kierunków badań, w tym badań oceanograficznych, rybackich, biologicznych i geofizycznych, realizowanych zarówno z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury, jak i w oparciu o koncepcje jej dalszego rozwoju. Wystąpienia dotyczące r/v *Oceania*, Polskiej Stacji Antarktycznej im. Henryka Arctowskiego oraz koncepcji nowego oceanicznego statku badawczego dla Polski wskazały na kluczową rolę infrastruktury badawczej jako warunku koniecznego dla prowadzenia nowoczesnych, interdyscyplinarnych badań oraz dla utrzymania ciągłości obecności badawczej na oceanach.

Konferencja stworzyła również przestrzeń do otwartej debaty nad strategicznymi uwarunkowaniami polskich badań oceanicznych, w tym nad rolą nauki w kształtowaniu polityk publicznych, zarządzaniu zasobami morskimi oraz odpowiedzi na globalne wyzwania środowiskowe, takie jak zmiany klimatyczne, degradacja ekosystemów morskich czy utrata bioróżnorodności. Dyskusje prowadzone podczas konferencji podkreślały znaczenie podejścia interdyscyplinarnego oraz konieczność integracji

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

wiedzy naukowej z procesami decyzyjnymi na poziomie krajowym i międzynarodowym.

Ważnym aspektem wydarzenia była jego funkcja integracyjna. Konferencja zgromadziła przedstawicieli różnych instytucji badawczych, reprezentujących odmienne dyscypliny i perspektywy badawcze, co sprzyjało wymianie wiedzy, doświadczeń oraz inicjowaniu potencjalnej współpracy. Panel wspomnień oraz dyskusje podsumowujące pozwoliły na zachowanie i udokumentowanie niematerialnego dziedzictwa polskich badań morskich, a jednocześnie na sformułowanie wniosków istotnych dla przyszłych działań badawczych.

Z perspektywy realizacji celów projektu „**HiPO**”, konferencja w pełni spełniła założenia dotyczące upowszechniania wiedzy naukowej, wzmacniania debaty eksperckiej oraz zwiększania świadomości znaczenia badań oceanicznych i polarnych w kontekście wyzwań społecznych, środowiskowych i strategicznych. Zarejestrowanie obrad w formie wideo oraz planowane udostępnienie materiałów pokonferencyjnych umożliwia dalsze wykorzystanie rezultatów wydarzenia w działaniach informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych.

Podsumowując, konferencja potwierdziła zasadność organizacji tego typu spotkań jako platformy łączącej dorobek przeszłych pokoleń badaczy z aktualnymi potrzebami i przyszłymi kierunkami rozwoju nauki. Wskazała również na potrzebę kontynuowania i pogłębiania dyskusji nad rolą Polski w badaniach oceanicznych i polarnych oraz nad warunkami instytucjonalnymi i infrastrukturalnymi niezbędnymi do utrzymania i rozwoju tej obecności w długiej perspektywie.

9. Podziękowania

Serdecznie dziękujemy wszystkim prelegentom, uczestnikom oraz osobom zaangażowanym w organizację konferencji za wkład merytoryczny i organizacyjny oraz stworzenie przestrzeni do inspirującej wymiany wiedzy i doświadczeń.

Szczególne podziękowania składamy partnerom instytucjonalnym wydarzenia za współpracę oraz wsparcie merytoryczne i organizacyjne, które umożliwiły realizację konferencji w zaplanowanym kształcie.

Organizatorzy

Patronat honorowy

Konferencja została zorganizowana w ramach realizacji projektu „HiPO”, współfinansowanego ze środków **Funduszy Europejskich dla Rybactwa 2021–2027**, na podstawie umowy o dofinansowanie **FEDR.04.01-IP.01-005/24**. Dofinansowanie projektu umożliwiło organizację wydarzenia o charakterze ogólnopolskim, zapewnienie bezpłatnego udziału dla uczestników oraz realizację działań służących upowszechnianiu wiedzy naukowej i wzmacnianiu debaty eksperckiej dotyczącej polskich badań morskich i oceanicznych.

Organizatorzy

Patronat honorowy

Partnerzy

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi